

Klass: Gastropoda (snäckor), **Ordning:** Neogastropoda, **Familj:** Raphitomidae, **Släkte:** *Raphitoma*, **Art:** *Raphitoma echinata* (Brocchi, 1814) **Synonymer:** *Philbertia asperrima* Auctt., non (Leach in Brown, 1827), *Philbertia echinata* (Brocchi, 1814), *Murex echinatus* Brocchi, 1814

Kännetecken

Philbertia echinata är en medelstor högervriden snäcka med sifonkanal, vars koniska skal blir högst 20 mm högt och 8 mm i diameter. Apikalvinkeln är 40–45°. Skalet har vanligen 8–9 (12) relativt bulliga vindlingar samt tydliga skalsömmar. Skalskulpturen består av såväl spiralgående som tvärgående åsar och där dessa möts förstärks skulpturen till tydliga knölar, s.k. tuberkler. Antalet tvärgående åsar på kroppsvindlingen är ca 20 (18–24), minskande allteftersom utmed högre belägna vindlingar, så att första vindlingen på embryonalskalet (som är det lilla skalet ”på toppen” av det stora) endast har 6–9 åsar. På kroppsvindlingen finns 22–28 spiralgående åsar, på nästa vindling 8–12 och på första postlarvala vindlingen (d.v.s. sista vindlingen innan embryonalskalet tar vid) 4–5 åsar. Embryonalskalet har tre vindlingar och mäter 450–500 µm i höjd och ca 350 µm i diameter. Dess yta har en rutmönstrad skulptur av korsande fina diagonala åsar utmed nedre delen av vindlingarna, men i vindlingarnas övre del är det blott de vertikala åsarna som framträder och på den övre vindlingen är hela ytan fint rutmönstrad. Arten bör föras till släktet *Raphitoma*

Utbredning och status

Arten är i våra vatten sällsynt förekommande i norra Bohuslän Längs Norges kust är den utbredd upp till i höjd med Porsangerfjorden och är även påträffad norr om Murmansk. Den är dessutom påträffad vid sydöstra Island. Den är vare sig känd från Färöarna eller vid Brittiska Öarna, men är dock allmän i norra delarna av Biscaya (som är sydgräns för dess utbredning). Således förekommer den sannolikt även väster om Brittiska Öarna och Irland. Eftersom arten är sällsynt är dess status i våra vatten svårbedömd. Bottnar som motsvarar artens habitatkrav är dock sannolikt relativt ovanliga, samt utsatta för omfattande sedimentation till följd av övergödning och trålning. Därtill kan de stora förändringar av foraminiferfaunan som skett sedan 1970-talet haft en negativ inverkan på arten. Mer kunskap behövs dock, varför *P. echinata* klassificeras som DD.

Ekologi

Arten lever på mjuka, svagt strömpåverkade och varken alltför leriga eller sandiga bottnar mellan ca 90 och 1500 meters djup. Den livnär sig av foraminiferer. Fortplantningen är förhållandevis okänd, men arten lägger små klotformade äggkapslar, vilka förankras vid fasta föremål som exempelvis foraminiferer eller spongiespikler. Ur varje sådan kapsel kläcks sedan en liten snäcka.

Hot

Det är okänt huruvida några direkta hot mot arten föreligger i våra vatten. Antalet lämpliga bottnar på de djup där arten lever kan dock befaras vara högst begränsat, och är därtill sårbara för sedimentation

Åtgärder

Eftersom varken artens status eller en eventuell hotsituation är klarlagda, är det svårt att föreslå några relevanta åtgärder. En ökad kunskap om dess förekomst och biologi är önskvärd.

Övrigt

Etymologi: Släktnamnet *Philbertia* hedrar en bekant till den franske malakologen Gaspard Michaud. Ytterligare några snäckor samt andra marina evertebrater namngivna av fransmännen Récluz, Valenciennes, de Serres och britten S.V. Wood under 1820–40-talen heter *philberti* i artnamn, sannolikt hedrande samme person, men sammanställaren har ej lyckats finna någon ytterligare information om vederbörande; *echinatus*; Lat., ”taggig”

Litteratur

- Bouchet, P. & Warén, A. 1980. Revision of the North-East Atlantic Bathyal and Abyssal Turridae (Mollusca, Gastropoda). J. Moll. Stud. Suppl. 8: 1–119 Brattegard, T. & Holthe, T (eds.) 1997. Distribution of marine, benthic macro-organisms in Norway. Research Report for DN 1997-1. Directorate for Nature Management.
- Fretter, V. & Graham, A. 1985. The Prosobranch Molluscs of Britain and Denmark Part 8 – *Neogastropoda*.. J. Moll. Stud. Suppl. 15: 435–556.
- Hubendick, B. & Warén, A. 1974. Småsnäckor från svenska västkusten. 6. Släktena Emarginula, Lacuna, Natica, Philberita, Lora m. fl. Göteborgs Naturhistoriska Mus. Årstryck 1974: 25–32.
- Poppe, G. & Goto, Y. 1991. European Seashells. Vol. I. (Polyplacophora, Caudofoveata, Solenogastrea, Gastropoda). Verlag Christa Hemmen.

Författare

Hans G. Hansson 2004. © ArtDatabanken, SLU 2005.